

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajca za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zmaga španjskih republikancev

pri Bilbao, kjer so te dni karlistične bojvnike za narodno tlačenje in bedarijo pošteno pretepli, razveselila je vsacega za človeško napredovanje in svobodo vnetega liberalca. Oči vsega sveta so ta teden obrnene zopet v Španijo, ker znano je in naglašali smo mi pred kratkim, da se v Španiji bije boj za važno načelo, da to upliva na vso Evropo. Tu so namreč veliko upanje zastavili tiste vrste „konservativci“, kateri bi pod plaščem „vere“ radi čez ves svet zopet duhovensko samogospodarstvo uveli, tudi v posvetnih rečeh Rimu in hierarhiji vso vrhovno oblast potisnili in človeštvo pod svojo peto dobili. Don Karlos je razvil v sredi krvi, ki jo preliha za svojo sebičnost, črno zastavo preteklih stoletij in vsi klerikalci, tudi naši, so mu rokoploskali menivši, naj zmaga reakcija nad narodno svobodo najprej v španjskih hribih, potem se prostre na Francosko, Italijansko in kasneje pride k nam. — A nadeje so klerikalcem po vodi splavale, tepen je njih ljubljenec (ali bolje: njegova vojska, ta „božji“ maziljenec se lepo zadaj drži, kjer je varno pred krogami in pusti raj, da se neumni Baski dajejo zanj streljati in prebadati.)

Z velikim navdušenjem so republikanski vojaki marširali v mesto Bilbao, katero so Karlisti uže mnogo mesecev oblegali in čegar hrabri, republikli zvesti prebivalci so morali uže s koujskim mesom braniti se. Uže so Karlisti po svetu poročali, da so njihove pozicije nepridobljivo trdne; uže je dunajski „Vaterland kristjansko veselil se, kako bode don Karlos celo „republikansko druhal zapodil“; uže so reakcionarni listi družih narodov znali povedati, da bode Karlizem in njegov krvavi upor priznan kot vojujoča oblast, ter da so neki angleški denarni mogotci obljubili Karlistom potrebnega denarja posoditi, ko Bilbao osvoje. Iz tega je razvidno, kako veliko je moralo Karlistom na tem ležeče biti, da to mesto v roke dobodo. A kakor se je ta trdnjava (ki je na primer tako velika kot naša Ljubljana) uže l. 1835 proti tadanjim karlističnim upornikom hrabro držala, tako so Bilbaoci svoje ime osvetili pred svetom, ko so se v lakoti, sili in nadlogi držali tako dolgo, da jim je pršel na pomoč Serrano, prodrevši karlistične obroče okolo njih.

Nikakor pa nij toliko preveč na enkrat upati, da bi s to republikansko zmago bilo precej konec vsemu karlističnemu krvavemu klanju svojih lastnih bratov in požiganju ter pustošenju svoje dežele. Črna zalega absolutizma se ne da na enkrat pohoditi, nego tu in tam bode še po konci švignila, zopet razpalila se, in trebalo bode še mnogo

truda, predno se Serranu ali njegovemu nasledniku posreči notranjega sovražnika španjske domovine uničiti. A v ta namen prva velika zmaga pri Bilbao nikakor nij prenizko ceniti. Ta zmaga bode republikancem dala pogum, Karlistom ga bode vzela; disciplina v vojnih vrstah republikanske armade se bode utrdila vsled skupne orožne slave, a nesreča in nevspeh mora slabo urejene, slabo plačevane da si fanatične in fanatizirane don Karlosove privrženike razglojevati. — Naj bode iz Španije kar hoče, naj ostane republika ali konstitucionalna monarhija, da se le ultramontanski legitimisti, morilci vsake svobode, zatró in za vselej nemogoči store. To mora želeti vsak liberalce.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Navzočnih je 38 udov od 900, med njimi tudi deželni glavar vitez Kaltenecker. Prvosednik baron Wurzbach pozdravlja skupščino in konstatira napredek kmetijstva in živinoreje na Kranjskem s pomočjo velikih subvencij kmetijskega ministerstva. Med drugim konstatira ustanovljenje „čebelarskega društva“ in vinske šole na Slapu, kakor tudi ustanovljenje kmetijske šole, ki se ima v kratkem izvršiti. Létina je bila lansko leto slaba in tudi letošnje leto so se nam nadeje zelo zmanjšale. Dalje konstatira, da je letos veliko kmetov pogorelo, in mnogo jih nij bilo zavarovanih; torej prosi ude kmetijske družbe, naj delajo na to, da se bodo kmetje zavarovali. Potem priporoča nemški „landwirtschaftlichen Kalender“, češ, da ne bo imela Blaznikova tiskarna izgube. Končno prebere adresu, ki jo je centralni odbor poslal cesarju o priliki petindvajsetletnice, ter zakliče cesarju trikrat: slava!

Dr. Bleiweis poroča o delovanju centralnega odbora, katero poročilo pak se ne bere, ker je imajo družbeniki v rokah.

Schollmayer v pemski nemščini poroča o dunajski razstavi, kamor ga je kmetijska družba na svoje stroške dvakrat poslala. On prosi, da hi udje dela ne podvrgli „einer besondern Kritik.“ Prvosednik Wurzbach mu naredi nekoliko komplimentov.

Tajniški adjunkt gospod Brus poroča o društvenem računu za leto 1873 in o proračunu za leto 1874.

Dohodki za leto 1873 so 7758 gl. 19 kr. stroški 6400 gl. 9 kr., ostane tedaj v blagajnici 1358 gl. 10 kr. V proračunu za leto 1874 znašajo dohodki 5105 gl. 37 kr., stroški pak 4872 gld. 86 $\frac{1}{2}$ kr., torej ostane v blagajnici 232 gl. 50 $\frac{1}{2}$ kr. Skupno premoženje kmetijske družbe znaša 35.789 gl. 76 kr.

Dr. Bleiweis vpraša, zakaj so stroški za

kovaško šolo tako visoko, z 1162 gl. 33 kr. zaračunjeni, ko vendar nobeden učitelj plače ne dobiva. Gospod Brus pravi, da razen gospoda Skaleta, ki ima 315 gld. nij ni eden učitelj plačan, in da ta denar je samo posojilo kmetijski družbi. Schollmayer predlaga, da se ministerstvo naprosi za primerno subvencijo za to šolo, kar Bleiweis podpira, ker pravi, da bi bilo potem mogoče, nekaterim revnim kmetiskim fantom štipendije dati, in je še eno leto v živinozdravstvu bolje podučevati, da bi svojo nalogo kot okrajni živinski zdravniki bolje izpolnovali, kateri bodo, kakor so uže zdaj na Štajerskem, tudi na Kranjskem upeljali se.

Ta Schollmayerjev predlog se je sprejel. Gospod Schollmayer poroča, kako naj bi se v prihodnjem letni doneski društvenikov na korist družbe obračali. Pred štirimi leti se je namreč dovolilo, da podružnice kmetijske družbe pol denarja iz doneskov udov zá-se porabijo, pol pa kmetiski družbi pošljejo. Nekateri predstojniki podružnice so odrajtovali redno denar, in tudi marljivo delali, drugi pa ne. Zdaj začne Schollmayer čez nekatere načelnike hudo zabavljati; ponosno reče: „Mi žrtvujemo svoj čas in delamo za stonj, če načelniki podružnic nočejo delati, naj pa odstopijo.“ Končno predlaga, naj se sklene, da morajo podružnice kmetijske družbe vsako leto račun položiti, kako so z denarji gospodarile. Prvosednik baron Wurzbach pravi, da je g. Schollmayer vendar to stvar malo preveč črno barval, ter konstatira, da nekateri načelniki vendar prav pridno v korist družbe delajo. Costa podpira Schollmayerjev predlog. Bleiweis izgovarja Schollmayerja, da je govoril ne proti načelnikom filijal, ki so navzočni, nego le bolj „zum fenster hinaus“. Končno se Schollmayerjev predlog sprejme.

Kmetijska podružnica v Postojni se v dopisu pritožuje čez veliko cenitev tamošnjih zemljišč. Dr. Costa predlaga, da se ta pritožba izroči kranjski deželni vladi. Podružnica v Vipavi predlaga, da se ob času zorenja grozdja na tavi postavno potrjena straža. Rihard Dolence, ravnatelj vinorejske šole na Slapu utemeljuje ta predlog in popisuje velike tatvine grozdja in sadja.

Dr. Costa pravi, da je uže l. 1860 prišla pod c. kr. namestnikom Chorinskim vinogradna postava, v kateri je govorjenje o zapriseženih vinskih stražnikih, kakor tudi o tem, kdo ima določiti, kedaj se začne trgatav. Končno stavi predlog, naj se deželni odbor naprosi, da gleda na to da se strogo izvršuje vinogradna postava od l. 1860. Prvosednik baron Wurzbach pravi, kakošno škodo tatovi delajo kmetovalcem po njivah, senozetih in v gozdih. Tatovi žito porežejo, travo pokosé, krompir in repo izkopljejo, gozde

posekajo in posestnik ne more storiti proti tatovom ničesa, ker so prvič predaleč narazen raztreseni, drugič pa se poljski tat v najmanj slučajih tako kaznuje, kakor bi bilo potrebno. Tako plačujejo kmetovalci mesto odpravljene desetine dvojno desetino. Postav imamo toliko, da bi jih kamela ne mogla nesti, ali vse drugo pak je, kako se te postave izvršujejo. Res je, da imajo policijsko postavo župani izvrševati, ali tega ne morejo, ker se jim na življenji in blagu škoduje. Vlada nam je zopet v pretres izročila postavo o poljskem varstvu, ali če bodo župani to postavo izpeljavati imeli, bode ravno tako, kakor zdaj, torej je naloga vlade, da se bode proti poljskim tatovom ostrejšje postopalo, da se še bolj ne širi kmetski proletarijat. Tudi naj bi vlada gledala na to, da bi cigani, ta kuga, ne hodili zmeraj v dežel. C. kr. medicinalni svetnik gosp. Dular potrди žalostno poročilo predsednikovo, na kar se dr. Costov predlog sprejme.

Častne diplome so dobili posebno zasluženi sadjerejci in murborejci: Anton Zarnik v Krtini, Iv. Vodnik v Zaborštu, Ant. Ilovnik v Zaborštu, Tom. Šuštar v Vinodolu, Fr. Schönbrunn v Metliki, Fr. Gospodarič v Vinici, Fr. Kenda v Semiči, Jan. Frjančič na Slapu, Ant. Uršič v Dobradu, A. Jan v Viselniči, Ant. Ozimek na Dobrovi, Val. Kalčič v Perniku. — V centralni odbor se volijo gg.: Fr. Vičel, Peter Kozler, Jož. Zelnik, Peter Lasnik, Karl Seitner, Andr. Brus, Salzer, Fr. X. Sovau, dr. Poklukar. —o—

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 7. maja.

Gospodska zbornica je v seji 6. maja sprejela zakonske osnove o priznanji religijskih društev, o dalmatinskih železnicah, o noveli civilne pravde. — V poslanski zbornici so imeli brambovsko postavo v posvetovanji.

Cesar je sankcioniral baje uže prvi dve konfesionalni postavi pred svojim odhodom v Pešto. Slava mu za to!

Minister financ g. Pretis je odgovoril na interpelacijo Wickhof in drugov, da mu nobeden interpelantov nij mogel nikoli povedati, kakó bi se izvršile naredbe, katere bi finančno krizo odpravile. Zbornica je v večini pritrđala ministru, ker nij o njegovem odgovoru debate pripustila. „N. fr. Pr.“ in vsi časopisi, ki so se prej od faliranih bank mastili, katere bi zdaj z državno pomočjo zopet jako radi vzpostavili, so (to se ve) jako nezadovoljni.

Čehi, „mladi“ in „stari“ so si v svojih listih zopet ostro v laséh zavoljo zidanja narodnega gledališča. „Stari“ intrigirajo prav nepatrijotično zoper gledišni odbor, ker v njem sedi večina „Mladočehov.“ Hoteli so lete izbacniti, ker jim je več za — osebo nego za stvar, prav kakor našim slovenskim klerikalcem. Ali pri občnem zboru gledišnega društva so staročehi čisto propali, celo Rieger nij več voljen.

Vnanje države.

Na **Francoskem** se situacija še zdaj kljubu tolikim intrigam nij ščistila. Ministerski svet je, kakor Brogliejev „Franciais“ pripoveduje, sklenil, da se posvetovanje o konstitucionalnih postavah nikakor ne odloži. Tudi se neposredno po otvorjenji zbornice prinese v komoro zakonska osnova glede ustanovljenja druge komore. Bonapartisti bodo glasovali proti konstitucionalnim postavam, in številu onih, ki s Thiersom stojijo na čelu razpuščenja, znaša uže 320.

Prebivalci **španskega** mesta Bilbao

so zdravi, akoravno so tako pomanjkanje trpeli, da zadnji čas niso imeli drugega jesti, kakor konjsko meso, čebuljo in pa zeljšča. O daljnih vojnih operacijah se ne čuje drugega, kakor da je Topete prišel tudi v Bilbao. Serrano se ne povrne prej v Madrid, da bodo Karlisti do dobrega potolčeni, nego ostane na čelu armade. Voditelji različnih strank so se odločili za presijo na vlado, naj se ta bojuje tako dolgo proti Karlistom, dokler jih je kaj. — Don Karlos je šel uže iz Duranga; več njegovih vojakov je zbežalo na Francosko zemljo, kjer jih bodo internirali — menda.

V **angleškem** parlamentu je lord Russell interpeliral Derbyja o stanji Evrope in o namenih Angleške, ter kazal osobito na Moltkejev sabljarski govor. On ve, da hote Nemci pridobljeno zemljo obdržati, pa tudi ve, da jo Francozi hote nazaj dobiti. Zato pa vpraša vlado, ali misli ona mir vzdržati ali ne, ker je dosta krepka, da splošni mir vzdrži. Derby odgovarja, da je po sedanjih prikaznih dosta uzroka, da se skrbi, toda kakor vse kaže, se mir še ne bode tako naglo kalil, da pa Angleška poskusi vsako sredstvo, ako bi se to zgodilo, to je v njenem lastnem interesu.

Nemški listi popisujejo pompozni sprejem ruskega carja v Berlinu. Car stori vse, da ostantativno vrne sočutja berlinskega kraljevega gradu. Obiskal je vse imenitne može, in politični rezultat tega bode najbrže olajšanje trgovinskega prometa med Nemčijo in Rusijo.

Dopisi.

Iz Gorice 5. maja. [Izvirni dopis.] (Mestne volitve; — kmetijska šola; — vreme.) Denes sta pri volitvi I. volilnega razreda z ogromno večino zmagala liberalna kandidata Zajec in dr. Jona. Vladna kandidata sta ujela po kakih 30 glasov, klerikalna pa samo 3 (!).

No glejte, letos so pokazali goriški mestjani svoj pravi obraz; — da bi se izvoljenci le zares pravične in zmerne svobodnjake izkazali in da bi z njihovo zmago nehale vse homatije, katere so dozdej značaj goriškega mesta posebno v očeh tujcev tako hudo kazile!

Dežela je zopet kupila za našo kmetijsko šolo lepo posestvo pol ure od Gorice na vipavski cesti za 14.000 gld.

Vlada je dovolila v ta namen podporo v znesku 7400 gld. — Posestvo obstoji iz zemljišč različnega obdelovanja. Zdaj je šola v tem oziru obilo preskrbljena in nadejati se je, da bodo učitelji vse svoje moči v to uporabili, da bodo tolike žrtve tudi primeren sad obrodile. Namesto gosp. Franja Žepiča, kateri se je premestil na šneberško gospodarsko šolo, dobili smo za asistenta gospoda Kuralta in namesto asistenta na italijanskem oddelku g. Vogriča pa bode imenovan v kratkem praktični pomožni učitelj za oba oddelka. Toliko je menda uže prevedel naš deželni odbor, da za srednjo teoretično šolo je naša dežela premajhena in da je more najboljše hasniti praktična šola, na kateri se bodo izrejali razumni pospodarji za naše domače kmetije in ne samo učeni oskrbniki za tuje graščine. Sedanji vodja kmetijske šole gosp. Angelo Mona je nekda jako razumen in praktičen mož, v kmetijstvu izvrstnjak in ne leta po zraku, kakor njegov puhloglavi prednik dr. Ohlsen.

Vreme je še vedno mrzlo in mokro; naši posestniki pobešajo vsakdan bolj glavice — ker jim nada po bogati jeseni čedalje bolj upada.

Iz Novega mesta 6. maja. [Izv. dop.] Majnik se nam je letos pokazal v prav neprijaznem obličji. Sredi aprila smo imeli prav milo, gorko pomladansko vreme; vse je ozelenelo in cvesti jelo, sadno drevje nam je v krásnem cvetji obilo sadja obetalo. A zadnji dnevi nestanovitnega aprila so nam kaj slabo vreme prinesli; in v noči od zadnjega aprila na 1. majnika je tudi po Dolenjskem slana velika škoda učinila. Vlani je toča po vinogradih vse pokončala, zaradi tega bi sicer i letos ne bilo dosti vina, a še to, kar bi bilo, pomorila je slana. Sicer je mrzaz močno prijel drevje, katero se je ravno odevitalo, da tudi sadja ne bodedo dosti imeli. Leto za letom nam ujima nadejo na dober pridelek jemlje. Ali se še poljščina dobro ne obnese, baš bo dolenjskemu kmetu obupati. Vreme je še sedaj boljše jesensko, nego pomladno. Nebo je vedno sè sivimi oblaki prepreženo. Te dni je po hribih celó sneg padel; včeraj popoldne se je mej dežjem tudi solica silila. Ako bi še zelenja ne bilo, morala bi nas misel obhajati, da je še daleč zlatega majnika zorni obraz. Gotovo je pa vsega tega „novooerski liberalizem“ kriv, to se ve!

Življenje národno je po vskršu boljše mirno in tiho. Tem živahneje pa je bilo v postu. Čitalnica je napravila več večerov kratke igre s petjem.

Ako pomislimo, da niti svoje dvorane nema in je torej v prav nengodnem stanji, pač moramo priznati, da po moči zadači svojeje zadostuje. Obžalovati je sicer, da ne šteje v primeri z množino prebivalstva veliko več članov, a upajmo, da se bode potem, ko bo stal „Národni dom“ na ugodneje obrnol. Želeti je res srčno, da bi stal kmalu dodelan dom gojenju domoljubja in narodne zavesti na Dolenjskem, kar je tako živa potreba. Zatorej položite, blagi rodoljubi slovenski, ki še niste, po moči darove na žrtvenik premilej domovini! Saj je „zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača“ in pa: „bis dat, qui cito dat“.

Bataillon 19. lovecev je šel od nas v Celje; v nedeljo je prišel 7. — Denes zjutraj so našli za vojašnico vojaka mrtvega; sinoči se je neki prišedši pijan v vojašnico skozi okno spel ter doli padel in mrtev obležal. Pričelo se je denes novačenje. Kmetijski fantje z velikimi „pušelci“ za klobuki veseli po mestu vriskajo; da človeka kar uho boli.

Iz Celja 4. maja. [Izv. dop.] (Majnikov izlet slov. celjskih dijakov), ki je bil 2. t. m. v Vojnik vršil se je v najlepšem redu in na občo zadovoljnost vseh udeleževalcev. Zarad svojega zanimivega programa in lepega izvrševanja posameznih točk je vreden, da se zapiše v anale tukajšnjih slovenskih dijakov. Najvažnejša točka programova bila je ona, ki je zadevala večerno veselico. Ta zavzima dve gledišni igri: „Filozof“ in „Uskok“, — izmed katerih poslednja po pomoti nij na programih natisnena. — Obe ste se izvrstno predstavljali od dotičnih gg. igralcev in gospodičin igralk. Vzlasti gre vsa pohvala gospodičnima Lj. K. in I. P., ki ste svoji nalogi vrlo in na občo zadovoljnost rešili, in, akoravno prvokrat na odru, igrali kakor izšolani igralci. Slava njima! — Izvrstno je predstavljaj g. I. F. viteza Želeviča v igri „Uskok.“ Itak vrlo so rešili svoje naloge g. H., K., R. in A. B. — Duet na citre glasil se je tako

ubrano, da je bilo veselje poslušati. Gospoda igralca pokazala sta se s tem kot prava umetnika. — Lepo in krepko je donelo tudi petje iz mladih grl dijaško-pevskega zbora. — Pri izvršitvi vsake programove točke so mnogoštevilni poslušalci, med katerimi gre v zlasti častno omenjati dveh gg. profesorjev in drugih gospé in gospodičin, svojo zadovoljnost s krepkim ploskanjem izrazovali. — Končno se je radovala mladina pri plesu. Želeti bi bilo, da bi takov izlet posnemo- vanje našel po drugih slovenskih gimnazijah; kajti nij ga pripravnejšega dne za glediščne predstave na deželi, katere so silno velike važnosti za vzbujanje našega naroda, kakor je vesel pomladnji dan. Sicer gre celjskim dijakom vsa hvala, da enake predstave v bližnjih trgih večkrat osnujejo, kakor so na pr. letos uže trikrat v Gornjemgradu storili, in kar še ob velikih počitnicah čestokrat na večih krajih storiti nameravajo.

Iz Vranskega 5. maja. [Izvirni dopis.] Po naključbi prišla je dopisniku teh vrstic ena številka (ne vem uže katera) „farovškega lista“ v roke, v kateri je klerikalni dopisnik Vrnsko čitalnico obsodil ali vsaj jej zažugal — propad, — ker so vsi duhovniki izstopili iz tega društva.

Da slovenski svet zvé, da nij tako, nego da naša čitalnica stoji na trdnih in ne na „bromovih nogah“ priobčujem sledeče: Po poročilu g. tajnikovem pri občnem zboru čitalniškem 26. dec. 1873 je razvidno, da ima Vrnska čitalnica skupnega premoženja (ki obstoji večjidel v mobilarih in muzikalnih inštrumentih) 591 gl. 20 kr. — 3. maja t. l. bila je odborova seja. Obravnavalo se je: 1. Račun od 10. dec. 1873 do 27. aprila 1874. 2. Posvetovanje za glediščni oder, 3. Kateri časniki se imajo za drugo polletje 1874 naročiti. 4. Volitev posebnega odseka delavnosti za pospeševanje naše čitalnice. 5. Nasvet za urejenje bralne sobe. 6. Posamezni nasveti in načrt veselice za drugo polletje. Iz poročila g. tajnika se je zvedelo, da ima čitalnica od udov za letos 161 gl. 54 kr. še sprejeti. Dobila pa je uže 103 gl. — ostanek se bo ob kratkem izterjal. Dolga pa naša čitalnica nema nobenega. — To sporočilo naj bo našemu dopisatelju „farovškega lista“ dokaz, da Vrnska čitalnica živi in bode živela tudi brez pomoči duhovnikov. Ko bi se omenjeni gospodje toliko trudili za narodno reč, kolikor si prizadevajo jej škodovati, gotovo bi bila narodnost v savinski dolini na višji stopinji, nego sedaj. Potem pa se še k narodnjakom prište- vajo !!

Iz Ptujja 5. maja. [Izv. dop.] (Naše društvensko življenje. — Ptuj ska posojilnica. — Letina.) Kako navdušeno smo pozdravljali vsi rodoljubi ustanovljenje narodnih čitalnic po Slovenskem; vsi smo mislili, da smo si s tem postavili stebrni kamen, na katerega bode lahko boljše narodno bodočnost staviti, videli smo v čitalnicah sredotočje vsega narodnega življenja, pa glej! komaj je nekaj malih let preteklo, uže čitalnice zopet povsod umirajo in birajo! Res je sicer, da se je tudi čas močno spremenil. Ko smo čitalnice ustanovljali, bilo je nam pred vsem potreba, narodno zavest kolikor tolikor iz dolgo trajnega spanja vzbuditi, morali smo še le svetu pokaziti, da Slovenci, leta osem in štiridesetega od grofa Stadion-a „najdeni“ narod, kakor so

porogljivo Nemci rekali, res še žive, da se svoje narodnosti zavedajo, da, ka hočejo tudi živeti kot narod in da nikakor na to ne mislijo, da bi se k drugim uže izumrlim narodom v grob vlegli. A zdaj je čisto drugače. Zdaj svet uže ve, da še živimo, na vseh krajeh, kjer Slovenci prebivajo, začelo se je narodno-politično gibanje, in to tudi, skoraj bi rekel, absorbira vso našo moč. Če je temu tudi tako v drugih krajeh, to so tu pri nas vendar nekaj druge okoliščine. V Ptujju se še denes tako živo potreba slovenskega narodnega društva čuti, kakor drugod pred desetimi leti. Pri nas imamo vsaj nekaj mestjanov, ki bi se radi zabavali po domače, in ki tudi zaradi tega radi v čitalnico hodijo. Če pa kljubu temu naša čitalnica vendar-le tudi peša, temu nij na apatiji soudov nego na vodstvu ležeče.

Mi uže dolgo nijsmo imeli nobene znanstvene besede, deklamacije, petja, predavanja; to je pri nas kaj nenavadnega in vendar se ne more vsak uk zmirom razveseljati nad enakolični sami tomboli. Zdajšnji odbor, ki ima v svoji večini za narodno stvar sicer zaslužne može, naj v kratkem občni zbor razpiše, da se odbor dopolni z izobraženimi in delajočimi členi.

Če čitalnični odbor posebnemu podoboru nalogo naloži, za društvene veselice s posebnim obzirom na znanstveno predavanje, deklamacije petje itd. skrbeti, in če ta odbor svojo nalogo natanko izpolni, bodo se čitalnične sobane zopet polnile in tudi marsikáterega novega uda bode čitalnica imela vpisati. Čitalnica je pri nas še popolnem zdravo društvo, ki bi lahko med vsemi društvi v mestu naj bolj cvelo. V ptujski čitalnici so se zbirali vsi Slovenci brez razločka političnega mišljenja in tako je tudi socialno prav. Čitalnica nij kraj za politiziranje, nego za poduk in zabavo.

Za gotovo se pa tudi nadejamo, da se bode mir med čitalničnimi udi ohranil in lahko je to doseči, če vsaka stranka drugi nekaj zaprinese in se to, kar se v čitalnici godi, na veliki zvon ne obeša.

Ptuj ska čitalnica! na noge tedaj, otresi prah od sebe in oživi zopet k pomlajenemu življenju!

Kako mi v našem kraju tukaj zavidamo Ljutomerčane, ki uže več nego poldrugo leto imajo svojo posojilnico, mi v Ptujju pa še ne. Zares žalostno je to. Če kdo naše razmere pozna, izprevidi, da bi ustanovljenje narodne posojilnice v Ptujju, kaj lahka stvar bila, samo treba je, se resno dela poprijeti. Nek naroden Ptujčan mi je pravil, dá ima pravila uže gotova v omari ležati, zakaj jih ne spravi na dan? zakaj se ne skliče kak občni zbor, da se po novej postavi posojilnica takoj tudi ustanovi? Na delo, gospodje, na delo!

Poglejte malo, kako naš kmet, posebno Haložan, težko kak krajcar dobi, kako visoke obresti mora ptujskim oderuhom plačevati, da mu kaj posodijo, koliko mora za „dobroto“ dati! — pomagajte najprej kmetu rešiti ga materijalnega propada in naša reč si velikansko opomore.

Mraz zadnjih dni meseca aprila je škodoval tukajšnjim vinskim goricam precej zelo, vendar ne toliko, kakor ljudje vpijejo. Če se veliko računi, to je četrti del pozebilo, kar pa glede na lepe in mnogobrojne mladike nij

ravno veliko, in če ne bode do branja kakšne nove nesreče, še lahko zmirom dobro letino imamo. Sadnim drevesom mraz nič nij škodoval.

Domače stvari.

— (Podporno društvo za bolne in onemogle delavce) v Ljubljani, ima 10. maja ob 2. uri popoldne občni zbor v Virantovej gostilnici na št. Jakobskem trgu.

— (Društvo poštarjev za Kranjsko in Primorsko) ima svoj letošnji občni zbor v Kopru 23. maja. Predsednik gosp. Dragan iz Weisenfelsa prosi odbornike naj bodo uže 22. v Kopru. Na dnevnem redu je 13. toček, ki zadevajo interese poštarkega poslovanja in stanu.

— (Iz Mozirja) se nam piše: Vreme imamo v savinski dolini tako slabo, ko v drugih deželah Avstrije. Slana je nekaj posmodila, vendar se nadejamo, da se bode v teku leta vse popravilo. Naši vrli „flosarji“, ki so tudi letos do Kalafata prodrli, se zopet povračajo domov s cvenkom v žepih. Pisma dohajajoča nam iz Goriškega romajo na Ogersko; tako n. pr. se je prigodilo, da so nekatera pisma prišla v Pressburg, akopram je bil napis prav razločno pisan: „Mozirje Prassberg. (Steiermark).“ Kje napaka tiči?

— (Iz Krške vasi pri Brežicah) se nam piše: Zvečer ob 10. uri dne 2. majnika nastal je pri mojih bližnjih dveh sosedih najbrže po nemarnosti prebivalcev ali kakega neprijatelja iz sosedске ogenj, ki je mahoma dve hiši vpepelil, in bi tudi gotovo še naših stanovanj se bil lotil, ako bi ne bili iz sosednjega preko Save ležečega mesta Brežice prišli mestjani s svojo brizgalnico, ki so nas iz največje nevarnosti rešili. Posebno pohvalo zasluži tukaj vodja brežke c. kr. žandarmerijske postaje, ki je tudi s 3 vrstniki prišel pomagat in okolo stoječe radovedneže priganjal k delu. — Pri tej priliki pa tudi naš občinski zastop opozorujem, da v kratkem sklene naročiti si lastno brizgalnico, brez katere utegne pri novi nesreči ogenj celo vas pokončati in nam vsem be- raško palico v roke stisniti. Tedaj presrečna zahvala brežkim gospodom braniteljem in našim občanom pozor!

Miba Kodrič, posestnik.

— (Iz Weissenfelsa) na Gorenjskem se nam piše: 4. maja je padel Sletni deček črez most v jezerni potok in je utonil. To je uže drug tak slučaj na tem mostu, pa še zmirom se gospodska ne pobrine, da bi se ročaji napravili. C. kr. okrajno glav- varstvo tudi pri nas nič ne stori za občni blagor.

— (Klerikalni naši listi) napadajo osebo, ker stvarnih argumentov nemajo. Tako sta se fajmoštru Tavčarju iz Rake na ljubo farovski list in „Novice“ surovo zakadila v osobo poštenega gosp. stotnika pl. Pilpaha, kateri niti naš dopisnik nij. Naj bi rajši privatno življenje fajmoštra Tavčarja male pregledala in svojemu celibatarskemu občinstvu v zabavo posvetila. Tu je velika zaloga!

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalessière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim po izvrstni Revalessière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bo-

lezni odstrani: boleznj v želodci, v živeih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, nadohu, kašelj, naprebljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekomo kljubovali:

Spričevalo št. 74.670.

Na Dunaji 13. aprila 1873.

Sedem mesecev je sedaj, ko sem bil v najobupnejšem položaju. Bil sem bolan na prsih in živcih, tako da sem od dneva do dneva vidno ginéval in vsled tega dalj časa nissem mogel se učiti. Slišal sem o Vašej čudovitej Revalesciere, rabil sem jo in Vas morem zagotoviti, da se čutim po enomesečnem vživljanji Vaše tečne in žlahtne Revalesciere popolnem zdravega in okrepanega, tako da morem, ne da bi se tresel, pisati. Napoten sem tedaj, vsem bolnim to razmerno jako dober kup in okusno zdravilo kot najboljši lek priporočati in ostajem Vaš udani

Gabriel Teschner,
slušatelj javnega višjega
trgovinskega učilišča.

Spričevalo št. 73.668.

Mitrovica, 30 aprila 1873.

Hvala izvrstnej moki je moja sestra, ki je na nervoznem glavobolu in nespečnosti trpela, po porabi 3 funtov na potu k boljšanju. Ob enem si dovolim, Vas ujudno prositi, da mi na poštno povzetje 1 funt Revalesciere navadne sorte, poleg različnega poduka za rabo te moke pri otrocih 8 tednov starih pošljete.

S spoštovanjem

Nikolaj G. Kostic.

Spričevalo št. 73.704.

Přílepe, pošta Holešan na
Moravskem 7. maja 1873.

Ker mi je od Vas že davno prejeta Revalesciere od Barry pošla in je za mojo želočno slabost in neprebljivost dobro in splošno zdravilo, Vas prosim, da mi od prave Revalesciere 2 funta na povzetje kakor hitro je mogoče pošljete.

Spoštljivo udani

Jožef Rohaček, gozdar.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesciere pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlila. V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesciere-Biscuiten v puščah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold. — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Merauu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 7. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	15	"
1860 drž. posojilo	105	"	—	"
Akcije narodne banke	976	"	—	"
Kreditne akcije	215	"	25	"
London	111	"	75	"
Napol.	8	"	96	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	106	"	15	"

Čiščenje in izboljšanje vina

s pomočjo marseilleske žolce.

Stroški za čiščenje znašajo pri vsakem vedru 2 do 3 kr.

Da se postavim deset veder vina očisti, se porabi, kakor je močno: pri prav močnem vinu (n. pr. ljutomerskem, rittersbergerskem itd.) 6 lotov pri močnem vinu (n. pr. pri našem bizeljskem ali metiškem ali ptujskem) 5 1/2 " pri srednje močnem vinu 5 1/4 " pri slabem vinu 5 "

Ako se imajo nova vina čistiti, vzame se lahko pol lota več, pa pri teh tudi čiščenje trpi 2—3 dni dalje.

Navod rabljenja, da se očisti 10 veder vina.

Zavré se okoli 1 bokala vode, ter se v njej, s tem, da se vedro meša s čisto paličico, raztopi žolca; to traja 10—15 minut.

Ta raztopitev se čisto ohladi, potem se prebne v škaf, ter se ji prilije 3—4 bokale vina, ki se ima čistiti, zraven; potem se z metljico to vse dobro premeša, ter se potlej zlije v sod, katerega vino se ima očistiti.

Z verigastim bičem se zdaj vino dobro pretepe. Čem bolje se je čistilna tekočina razdelila, tem prej se vino očisti, in tem čistejše je.

V treh dneh je vino svitlo, kakor zrealo; treba je prvi ali drugi bokal na stran postaviti, ker se je blato v pipo vleglo in vino nekoliko skalilo. Po sedemdnevem ležanju dobi vino popolni ogenj in svitlobo.

Na Kranjskem in spodnjem Štajerskem se večkrat prigodi, da se slabjša vina, ki se hranijo poleg tega v zatuhlih, gorkih polovičarskih kletah, z beljakom čistijo. To sredstvo škoduje vinu, kakor tudi čistosti, kajti prvič začne razdeljeni beljak v vinu gnjiti ter mu daje zopern okus; drugič pa tako vino dela bisere, ki ob robu steklenice več časa ostanejo ter vino za pijačo netečno delajo. (Jaz tukaj ne govorim o vinu, ki v drugi stopinji kisanja bisere dela in pa pene, ki so smetani podobne.)

Ako se tako po gnjilobi dišeče vino z žolco očisti, vzame se, kakor od začetka omenjeno, 1/2 lota žolce več ter se pretepe dobro z verigastim bičem, kakor s tem, da se zdolej odtoči in pri vehi zopet noter vlije; v 5—6 dneh se vsede ves beljak na dno sode, pa zgine tudi gnjilvi okus vina. Taka vina pa se morajo, kadar so čista, deti v frišen, stalno ležeč sod. — Dobiva se pri

Iv. Alf. Hartmann-u,

Ljubljana, dunajska cesta, Grumnikova hiša.

(117—3)

SENSATION

machen nachstehende probate Erfindungen.

Kein Zimmerputzer mehr.
Die ausgetrocknete Zimmerboden-Glanzmasse (mit Sand) macht den Boden so glänzend wie ein Spiegel. Ein Glas Wasser und ein wenig Sand genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Amerikanisches Patent.
Gesunde, solide weisse Zähne kann man erlangen bei Anwendung des amerikanischen Zahnpulvers. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Zum Schutze der Person.
Für die Gesundheit des Eigenthümers ist es sehr wichtig, sich vor Krankheiten zu schützen. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Ein interessanter Federhalter.
Die Federhalter sind sehr wichtig für die Gesundheit. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Neueste chirurgische Erfindung!
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Perisches Haarfärbemittel.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Zahnperlen!
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Pulver gegen Fusschweisse.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Magen-Tropfen.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Einziges Mittel.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Herkules-Essenz.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Praktisch und billig.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Neueste Zaubernadel-Büchse.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Fliegen-Aether.
Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Ein Sieg der Wissenschaft.
Das neue Aethem Präparat, welches bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. angewendet werden kann, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Eine Wohlthat.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Erparnis.
Die neue Erfindung, welche die Schmerzen bei jeder Art von Fieber, Typhus, Cholera, Malaria, etc. beseitigt, ist ein wahrhaftiges Wundermittel. Ein Glas Wasser und ein wenig Pulver genügt für ein Zimmer. 50 Kr.

Indatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen. Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“